

FÜGGETLEN UJSÁG

MEZŐGAZDASÁGI, SZÖVETKEZETI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
GAZDASÁGI EGYESÜLETEK ORSZ. SZÖVETSÉGÉNEK KÖZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP

Egész évre --- 8 korona
Félévre --- 4 "
Negyedévre --- 2 "
Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
SZILASSY ZOLTÁN
a Gazdasági Egyesületek Orsz. Szövetségének titkára

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
IX. ker., Üllői-ut 25. sz. (Köztelek).

Ottlik Iván földművelésügyi államtitkár.

Ő felsége a király Ottlik Iván miniszteri tanácsost, a magyar királyi földművelésügyi miniszter előterjesztésére államtitkárrá nevezte ki. Az új államtitkár régi munkása a magyar földművelési ügyeknek, ide s tova húsz esztendő óta dolgozik a földművelési miniszteriumban és kiváltképpen a külállamokkal kötendő vám-szerződésekkörül fejtett ki nagy tevékenységet.

Ottlik Iván az új földművelésügyi államtitkár ezeréves multú trencsénmegyei ősnemes családból származik. Felsőozori és kohanóci Ottlik Géza volt országgyűlési képviselő és benyói surbanói Benyovszky Bianka fia. Tanulmányai végeztével a közgazdasági pályán való működésre érezvén magában hivatást, tanulmányainak végeztével készséggel fogadta Lónyay Menyhért gróf, az akkori Andrássy-kabinet pénzügyminiszterének és később miniszterelnökének a felszólítását, hogy akkori nagy, tudományos munkálkodásában való segédmunkása gyanánt mellette mint titkár állást vállaljon. Kevésbé később e minősége mel-

lett miniszteri fogalmazói állást töltött be a Kemény Gábor vezetése alatt állott földművelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszteriumban, sorra teljesítvén itt szolgálatot a borászati és szőlészeti, a földművelési, az állattenyésztési és állategészségügyi osztályokban. 1889-ben miniszteri titkárrá nevezetvén ki s egy évvel később az állategészségügyi és közgazdasági osztály vezetését vette át. 1893 június havában lett osztálytanácsos s kiküldetést nyert az ezen évi chikágói világkiállítás alkalmával az amerikai Egyesült-Államokban teendő tanulmányútra. Később miniszteri tanácsos lett és a közgazdasági főosztályt vezette.

Az új földművelésügyi államtitkár jelenleg 49 éves s a férfikora delén levő férfiu nagy képességeivel, még sok és nagy szolgálatokat tenni hivatott hazája, a magyar mezőgazdaság és a magyar föld érdekeinek gondozásakörül s amidőn őt a magyar gazdaközönség nevében is őszinte örömmel üdvözöljük, kívánjuk, hogy nagy munkakörében adjon neki a Gondviselés még sokáig erőt.

Szociálista fenyegetés.

Éppen lapunk húsvéti számában ítéltük el a magát hazátlannak nevező szociálista párt azon eljárását, hogy a húsvéti szent ünnepek csendjét rendszerint megzavarják azzal, hogy e szent napokon tartják évi gyülekezéseiket. Nem nevezhető ez egyébnek, mint szánthékos törekvésnek arra, hogy ezáltal is kiirtsák a néptömegek lelkéből a vallásos érzületet. Olybá tűnik fel az ő törekvésük, mint mikor a templom mellett, melyben az isteni tiszteletet tartja az Úr szolgája, a szomszédos ház kovácsműhelyében pörölylyel, kalapáccsal dolgozna a mester s a munkaeszközök zaja zavarná az áhítatos tömegnek Istenhez való fohászkodását. Megírtuk azt is, hogy sajnós, nem jött még el az az idő, hogy a törvényhozás sujtó keze büntesse az ily ünneprontókat.

A magyarországi nemzetközi szociáldemokrata párt Budapesten húsvét vasárnapján kezdte meg három napos tanácskozását. E tanácskozás során egyik felszólaló mindjárt oly dolgot hozott felszínre, amely mélyen belevág a magyar nemzet létérdekébe. Szóvá tette a magyarországi orosz menekültek kiutasításának ügyét. Mi évek óta követeljük, sürgetjük, hogy Galicia söpředékének, Oroszország salakjának beözönlését törvény útján kell meggátolni. Haszontalan, söpředék nép ez. Dologtalan és lelkiismeretlen, mely abból él, hogy másokat becsapjon, kizsákmányoljon. A felső vidékek lakosságának valóságos kiszípolozója, egyszóval a magyar nemzet megerősítésére nem hivatott. Nem ide való elem ez. Nagyon helyes a cselekedete Andrássy belügyminiszternek, amidőn kimustrálatja az orosz menekültek közül a selejtesebbeket. A hazafiatlanság bélyegét kell tehát homlokára sütnünk a szociálistáknak, amiért a belügyminiszter igazságos rendelkezése ellen felszólalnak.

A másik, amit felemlítünk és szóvá teszünk, a szociálisták gyűlésének az a határozata, hogy az egész országban politikai tömegsztrájkot kíván szítani. Ez a ténykedés egyenesen a tételes törvények ellen való vétkezés. A magyar hatóságoknak csakugyan sarkukra kell állaniok, hogy elvégre is az ország békéjének megbontására irányuló ezen törekvést minden rendelkezésükre álló eszközzel meggátolni igyekezzenek, mert egy jogállamban el nem képzelhető, hogy az erőszak fegyverével kényszerítse egy a mások pénzén élőködő kis tömeg az egész ország munkásságát arra, hogy munkaeszközét letelve, a fennálló társadalmi rendet megbontsa anélkül, hogy abból valami hasznot szerezhetne a magájárá.

Ez a kép tárult mi elébünk a szociálisták húsvéti gyűlékezésének olvasása közben s óva intjük hazafias érzelmű józan népünket, a kisiparos- és földművesosztályt és a magyar munkásságot egyaránt, hogy ne üljön fel az ország békéjét felbontani készülő tévtanok hirdetőinek s ne feledje el azt a régi mondást, hogy aki szelet vet, vihart arat, pedig a szociálisták ezt akarják.

A szociálistáknak tömegsztrájkokkal való fenyegetésétől mi nem félünk, állunk elibe s ez a kötelessége mindenkinek ebben az országban, aki hazáját szereti.

Lipót Szalvátor királyi herceg föltaláló.

A „Szabadalmi Közlöny“ legutóbb megjelent számában a sokféle új eljárás, szabadalom között szerényen húzódik meg egy „Hajtószerkezet motorkocsik számára“ című pátens, amelynek Lipót Szalvátor főherceg a föltalálója. Ott, ahol mérnökök, iparosok, merész fantáziájú emberek neve szokott megjelenni, nem igen olvashatni főhercegekről, mert köztudomású, hogy ezeknek munkássága legnagyobb részt katonásdiban vagy más nagyúri pakszioókban szokott kimerülni. Lipót Szalvátor, aki mint a tüzérség főfelügyelője, ez állásában meglehetősen sok műszaki tudást sajátított el s különösen előszeretettel foglalkozik technikai kérdésekkel s szenvedélyes automobilos és léghajós. A tisztek közül különösen a műszaki képzettségűek társaságát kedveli. Lipót Szalvátor nem egyszerűen fenséges műkedvelő; akik közelebbről ismerik, azt mondják róla, hogy találékony, éleslátású, tanult mechanikus. Találmánya a műszaki világban, a főherceg személye miatt is, nagy föltűnést keltett.

Az új hajtószerkezet abban áll, hogy mindegyik futókerék részére egy külön hajtótengely van elrendezve, még pedig — a hivatalos leírás szerint — közvetlenül egy és ugyanazon különbözéki hajtásról hajtott tengely. Ennek az a célja, hogy a hajtóerő az összes hajtókerekre egyenletesen szétosztassék. Szakemberek véleménye szerint igen egyszerűen és elmésen oldotta meg ezt a komplikált feladatot a főherceg. Az egész szerkezet, amelyet könnyen rá lehet helyezni a motor- és automobilkocsikra, igen olcsón előállítható, meggyorsítja és egyszerűbbé teszi a hajtást. A szerkezet különösen a nehéz, négykerékű kocsikhoz alkalmas, de háromkerékű kocsiknál is használható.

Nevezetes büntárgyalások.

Ezen a héten a magyar közvéleményt élénken foglalkoztató büntárgyalások folynak Budapesten és a vidéken, Szabadkán és Pozsonyban. Ezekről az alábbiakban számolunk be röviden.

Tisza István pöre.

Négy évvel ezelőtt egy szociálista népgyűlésen Weltner Jakab, a szociálisták egyik vezetője megtámadta Tisza István gróf akkori miniszterelnököt és azt állította róla többek között, hogy az ő manipulációja tette tönkre

Jobb és megbízhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk mint a minöket 33 év óta

MAUTHNER ÖDÖN cs. és kir. udv., szállító magk dősében
BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kaphat. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

a Magyar Kereskedelmi és Iparbankot és emiatt csak azért nem került börtönbe, mert megszökött a bank elnökségétől. A királyi ügyészség vádat emelt Weltner ellen, a miniszterelnök ellen elkövetett nyilvános rágalmazás, osztályelleni izgatás és lázításért. Most kezdte el a pozsonyi kir. törvényszék, amelyet a királyi kuria delegált a vádlott kérelmére, az ügy tárgyalását óriási érdeklődés mellett.

A dánosi rablógyilkosság.

Budapesten a vármegye közgyűlési termébe 22-én költözött be a büntető igazságszolgáltatás, a pestvidéki kir. törvényszék esküdtbírósa tárgyalja a dánosi rablógyilkosság nagyszabású bűnperét, melynek vádlottai valamennyien cigányok, füstösbőrű férfiak, asszonyok, félig serdült gyermekek, vadon nevelkedett gonosz indulatú serege. Az esküdtbírósi tárgyalásra okul szolgált az, hogy a múlt év május 20-ikán az albertii határban levő Alsó-Dános pusztának Szarvas nevű korcsmárosát, feleségét, nevelt leányát egy cigánykaraván tervszerűleg előkészítve cselekedetére, kirabolta, legyilkolta s a véletlenül odavetődött tejeskocsist szintén felkoncolta. Hosszú ideig tartó izgató hajszában egyenkint kerültek csendőrkézre a rablógyilkos cigányok.

A dánosi rablógyilkosságban megindult nyomozás és vizsgálat hét hónapig tartott, míg végre az ügyészség az idén februárban vádiratot adott. A vádirat gyilkosság, rablás, lopás, orgazdaság és megbecstelenítés bűntettei miatt vádolja meg a cigányokat, akiknek névsora a következő: Lakatos János, Kolompár-Balog Tutta, Surányi Ignác, Surányi Márton, Lakatos Lajos, Lakatos-Balog János, Lakatos János (Sztójka Bajka), Lakatos János Kuna, Németh Vrana, Lakatos Julcsa Luterna, Surányi Csoroszlya, Surányi Lidi Lizi, Kolompár Zelfi, Lakatos Erzsébet (Dola), Kolompár Buer, Surányi Julcsa, Lakatos Mari és Lakatos Róza.

Az ügyészség a letartóztatott cigányoknál talált bűnjelkekből Lakatos Róza és Lakatos Murza vallomásából teljesen bebizonyítottak állítja a terheltek bűnösségét. Különösen Lakatos Róza cigányleány volt nagy segítségére a nyomozó hatóságnak, mert ez a tizenéves éves teremtés megborzadt a rémes tettől s az első pillanattól kezdve bűnbánóan töredelmes vallomást tett a kegyetlenül végrehajtott bűnyűgyben.

A bajai főnyeremény.

Baján egy polgár tavaly egyik ottani pénzügyésznél részletfizetésre sorsjegyet vásárolt, melyet egy millió koronával kihuztak. Az intézet könyvelője meghamisította a részletív számát és így nem fizették ki a szerencsés nyerőnek a nyereményt. Emiatt aztán pert indí-

tott a károsult; börtönbe került a pénzügyész könyvelője és pénztárosa, akik most állanak törvény előtt a szabadsági bíróságnál.

Polónyi—Lengyel-féle sajtóper.

Ez a nagy politikai bűnper a jövő hét elején kerül végtárgyalásra a budapesti esküdtbírósa előtt s kilátása van a nagyközönségnek érdekes a pillantást vetni a magyar politikai élet szövevényeibe.

Mi hír a külföldön?

A szerbiai választás.

Szerbiában már most megkezdődött a választási küzdelem, mely fölötté hevesnek ígérkezik, minthogy a pártok elkeseredése roppant nagy. Attól tartanak, hogy még a választás előtt összeütközésekre kerülhet a sor. Pasic miniszterelnök, a miniszterek és a kormánypárt vezetői legközelebb körutat fognak tenni az országban és különösen azzal igyekeznek majd az ellenzék ellen izgatni, hogy a kormánynak sikerült Magyarország-Ausztriával az annyira áhított kereskedelmi szerződést megkötni, de az ellenzék megakadályozta a szerződés elfogadását. Az ellenzék ezzel szemben a trónörökös apanázsának népszerűtlen ügyével, a Novákovich testvérek meggyilkolásának dögával és a kormányférfiak megvesztegetésének vádjával fog a kormánypárt ellen izgatni.

A galíciai helytartó elleni merénylet.

A lemergi lapok értesülése szerint most már körülbelül meg lehet állapítani, hogy Siczynskit sorshúzás útján jelölték ki arra, hogy a halálos ítéletet végrehajtsa. Közvetlenül a gyilkos merénylet végrehajtása előtt ugyanis a lemergi rutén diákok körében szokatlan mozgolódás volt észlelhető. Délután két óra tájban, tehát kevéssel azután, hogy Siczynski merényletét elkövette, egy rutén diák megjelent egy kávéházban, ahol diáktársa várakozott reá és így kiáltott föl:

— Már megtörtént!

Azután ismét eltűnt. A rutén diákok közvetlenül azután szintén gyorsan elhagyták a kávéházat. Az utcákon is láthatók voltak rutén diákok kisebb csoportokban. Potockit a bécsi rendőrség is figyelmeztette, hogy a rutén diákok valamit terveznek ellene. De Potocki gróf ezt a figyelmeztetést éppen oly kevéssé vette figyelembe, mint azokat, amelyeket más oldalról kapott.

**LOKOMOBILOK, GŐZCSÉPLŐGÉPEK, BENZINMOTOROK,
ARATÓGÉPEK, TALAJMÍVELŐ ESZKÖZÖK,
TELJES MALOMBERENDEZÉSEK, STB. STB.**

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

MAGYAR KERESKEDELMI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

• SZÖVETKEZETI ÉLET •

Sertésvágó szövetkezetek.

(Folyt. és vége.)

11. Az aprólék (fej, láb) minden egyes tagnak egyforma áron áll rendelkezésére, vagyis a megrendelési állomásig a fuvar a közpénztár fizeti, de csak száz kilós csomagokban.

12. Minden tag megkapja közgyűlés előtt 8 nappal a végleges elszámolást és az ellen a közgyűlésen szót emelhet.

13. A szövetkezet úgy rendezkedik be, hogy három, hét-hét éves ciklus után felszámol és minden üzletrész tulajdonost teljesen kifizet.

14. A közgyűlésen rendszerint szótöbbséggel határoznak a jelenlévők. De alapszabályváltozás, feloszlási határozat, vagy az egész üzlet eladása csak a tagok felének jelenlétében tárgyalható és kétharmad szótöbbséggel hatályos.

15. A céget az üzletvezető s a napos igazgató együttesen jelzi. A tagok által biztosított jótállási összegnél magasabb kölcsönt felvenni nem szabad.

16. Minden vitakérdésben a saját választott esküdt-bíróóságuk dönt és perre menni jogvesztés terhe alatt tilos. Az esküdtszék 5 tagból áll, ezekből kettőt a közgyűlés választ, egyet az elnök nevez ki, kettőt ismét a panaszos jelöl ki a tagok sorából, akik azonban rokonai nem lehetnek.

Ilyen alapszabályok mellett évi egy millió darab sertést dolgoznak föl szövetkezeti 32 központban. A koldingi egymaga 100 ezer darabot szúrát le. Az elkészített árút hús és szalonna alakjában szállítják kizárólag Angliába, ahol ennek nagy a becsülete. Mert arra mérget vehet akárki, hogy sem súlyban, sem minőségben nem éri csalódás.

Általában a dán szövetkezeteknek főerőssége: a kereskedelmi tisztesség és megbízható hűség. Irgalmatlanul kiselejtezik maguk közül azt a jellemtelent, aki hamis adatot mond be, vagy a maga javára csak füllent is. Innen van, hogy portékájának legszigorúbb bírja: maga a beküldő is szegvényszámba megy, ha a központ valakinek a saját minősítésű portékáját lefokozza. Ez az általános becsületesség és megbízhatóság ma valóságos nemzeti tőkét képvisel, melynek kamatait minden egyes gazda élvezi abban, hogy portékája kapós és minden más márka fölött keresett.

Ez az, amit a magyar szövetkezeti emberrel megértetni nem lehet. Mert ez inkább engedi megvérezni a szemét, semhogy igazán száz friss tojást szállítana, mikor ennyit rendelnek és fizetnek ki. Könnyebb a lelkének, ha egy-két kotlós tojást is közbecsempész,

úgy okoskodván, hogy száz jó közt egy-két selejtes is elcsúszik. Ezzel aztán megcsökken, vagy odavesz az üzleti becsület, lenyomódnak az árak, és soha sincs biztos vevőkör. Mert így mindég keresi a jól fizető vevő a föltétlen biztos forrást; az eladó pedig a könnyen becsapható balekot. Ez így van buzánál, vetőmagnál, gyümölcsnél, hüvelyeseknél, tojásnál. A garasos családok sokasága miatt nincs jó hírnevünk a világpiacon; pedig ez valóságos nemzeti tőke, ahol megszerzik; és sokkalta nagyobb kamatot hajt, mint a cselecsalával szerzett, de meggyónni való lopott garasok.

Mikor közeledünk az önálló vámterület felé és kénytelenek leszünk a magunk becsületéből megélni, ezen a ponton fog megdőlni a mi boldogulásunk kérdése. Azért kérjük a szövetkezeteket, hogy tagjaik üzleti tisztességének nevelésére fordítsanak mindenkor kiváló gondot. Itt is minden esetre legjobb nevelő eszköz a példa: becsületes pénzért becsületes mértéket és holmit árulni.

Borfogyasztás és a szövetkezetek.

A bor, mint tudjuk, mértékletesen fogyasztva az egészségre nem káros ital, sőt ellenkezőleg a mértékletes fogyasztás csak hasznára van az emberi szervezetnek. Ezzel szemben a pálinka még kis mértékben is fogyasztva, rövid idő múlva szétroncsolja a szervezetet, anyagi és erkölcsi romlást idéz elő. Vannak sokan, akik a sörnél is egészségesebb itálnak tartják a bort.

Ily körülmények között azokra a fogyasztási szövetkezetekre, amelyeknek italmérési engedélyük van, tagjaik jól felfogott erkölcsi és anyagi érdekében az a hivatás vár, hogy a pálinkafogyasztás korlátozásával törekedjenek tagjaik körében a borfogyasztásnak híveket szerezni. Ha egy-egy tag bevetődik a szövetkezetbe egy porció pálinkafélére, az üzletvezető, az igazgatósági vagy felügyelő bizottsági tagok iparkodjanak rábeszélni arra, hogy pálinka helyett ugyanolyan értékű bort igyék. Lassú szoktatással csakhamar szép eredményeket lehet elérni. A „Hangyá“-nak már van több oly szövetkezet, ahol a reggeli munka kezdete előtt betérő tagok nem pálinkát, hanem bort isznak. És ez a legcsodálatosabb, aki megszokta a borfogyasztást, nem érzi a pálinka hiányát. Az csak dőre felfogás, hogy a pálinka hevítőbb, izgatóbb, mint a bor. Bizonyos ideig talán, de aztán annál nagyobb a visszahatás. A jó bornak szintén megvan a maga alkohol tartalma, de nincs összevegyítve mindenféle egyéb más káros alkatrészszel, ami az emberi szervezet romlását idézi elő.

A falusi korcsmáros, vagy szatócs örül, ha egy-egy sokadalom alkalmával nagyobb mennyiségű pálinkát tud kimérni. A szövetkezetek ne essenek bele ebbe a hibába. Amennyi pálinkát kimértek s amennyi haszna van ebből a szövetkezetnek, százszorosan kárát látják a tagok, akik haszonhoz segítették a pálinkaívás révén a szövetkezetet.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete

BUDAPEST (Központi vásárcsarnok)

Igazgatóság és központi iroda:

Budapest, IX., Imre-utca 4. sz.

Nagy köpinczéi: BUDAFOKON.

Értékesít husféléket, baromfit, vadfélét, tejterméket, tojást, zöldséget, gyümölcsöt, mézet és MINDENEMŰ ÉLELMICZIKKET. Hordóbor-értékesítő osztály. • Égetett szesz-italok értékesítése.

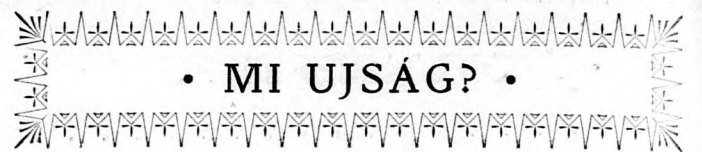
A Magyar Országos Méhészeti Egyesület vezérképviselői.

A szövetkezet tagjai kedvezményben részesülnek. • • • Mindennemű értékesítési ügyben díjtalanul nyújt felvilágosítást.

Még egy dolgot ajánlunk a szövetszervezetek figyelmébe. A pálinkafogyasztás révén a szövetszervezetek az amúgy is felhízott pálinkagyárosok hasznát gyarapítják, míg ellenben a bort a legtöbb vidéken tagjaiktól szerezhetik be a szövetszervezetek, ezáltal azok boldogulását segítik elő. A „Hangya” szövetszervezetei hivatásszerűen foglalkoznak az értékesítéssel is. Ha tehát a borfogyasztásnak törekednek népszerűséget szerezni, nemzeti italunknak, egy igen jelentékeny mezőgazdasági terméknek értékesítését mozdítják elő, munkásaivá lesznek félmillió magyar szőlősgazda boldogulása megteremtésének.

Az Országos Központi Hitelszervezet igazgatósága most tette közzé a múlt évről szóló IX. évi jelentését és zárszámadását. Eszerint a nyolc éven át tartott nagyarányú fejlődést a pénzpiac múlt évi rendkívül súlyos helyzete sem akadályozta meg. Sőt a szövetszervezetekben rejlő benső erő minden rázkódtatás nélkül átszűrte őket a válságos idők veszélyein. Ezt igazolja az a körülmény, hogy a legmagasabb, 7%-os kamatot a központ mindössze 72 napon át volt kénytelen szedni s az 1907-ben folyósított új kölcsönök összege több millióra rúg. Az évi jelentés szerint a központ kötelekékébe tartozó szövetszervezetek száma tavaly 2041-re emelkedett; új szövetszervezet alakult 102, a kötelekéből kivált 17, vagyis a szaporulat 85-öt tesz ki. A tagok száma 498,379-ről 525,972-re, az üzletrészek száma 908,014-ről 963,079-re, értéke 45.278,534 koronáról 47.974,184 koronára, az ebből beízetett összeg 29.023,411 koronára emelkedett. A szövetszervezet által kezelt takarékbetétek kerekén 56 millió koronára, a tartalékalapok 5 millió koronára rúgtak. Ezek szerint a szövetszervezetek saját erejükből tagjaik hitelkérdéseinek a kielégítésére több mint 90 millió koronát fordíthattak; ehhez adva a központ által kihitelezett 73 $\frac{1}{2}$ millió koronát, a szövetszervezetek által forgalomba hozott tőkék összege 164 milliót tesz ki. A központ pénzforrásai közül első helyen az adómentes kamatozó kötvények említendők, amelyekből közel 22 millió korona értékű van kibocsátva. Ennek több, mint fele 4 $\frac{1}{4}$, egy tizedrésze 5%, a többi 4 $\frac{1}{2}$ % kamatozású. A jelentés kiemeli, hogy az 1907: LIV. t.-c. értelmében e kötvényeknek Ausztriában $\frac{1}{2}$ %-os adótételkedvezmény helyeztetett kilátásba. A központnál kezelt takarékbetétek 24 $\frac{1}{2}$ milliónyi összegéből 8 $\frac{1}{2}$ millió törvényhatóságok és gyámpénztárak, közel 11 millió magánosok és az állam betéteire, 5 millió korona pedig a szövetszervezetek betéteire esik. Az alaptőke értéke 6 $\frac{1}{2}$ millióra megy, a tartalékok összege 4.647,735 korona. Az üzlet forgalmáról közölt adatok rendkívüli munkateljesítményről tanúskodnak. A hitelszervezetek valóban a kisemberek bankjai lévén, a 160 milliónyi kihelyezett hitel forrása óriási munkát ad úgy a szövetszervezeteknek, mint különösen a központnak. A szövetszervezetek, illetve ezek tagjai 1907 végén a központnak 114,000 drb váltó alapján 35.171,487 koronával, 121,820 kötelezvény alapján 38.257,595 koronával tartoztak. Az év folyamán a központ 277,957 váltót számított le 87.144,035 korona és 24,081 kötelezvényt 10.696,661 korona értékben, visszszámított 274,209 váltót 85.585,866 korona értékben. A leszámított váltók átlagértéke 313, a kötelezvényeké 444 korona. A kisbirtok terheinek konvertálása végett kibocsátott jelzálogos kölcsönök közül a központ egyedül négy év alatt, a múlt év végéig 3160-at folyósított 4.823,246 korona értékben, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetével együttesen adott jelzálogos kölcsönök állománya 1907 végén 3132, értékük 13.656,552 korona, amiből 4.105,128 K esett a központra. Az üzlet végeredménye az, hogy tiszta fölöslegül 293,144 K 94 f jelentkezik.

A király husvétja. Jóságos ősz királyunkról ismert dolog az, hogy buzgó katolikus. Husvét vasárnapján reggel csöndes misét hallgatott, azután az elintézésre szoruló fontos államügyeket intézte el. Délben családi ebéd volt, amelyen a királyon kívül Mária Valéria főhercegnő és Lipót Szalvátor főherceg és a főhercegi pár két leánya vettek részt. Tizenkét óra után a király Ferenc Ferdinánd trónörökösöt fogadta, akinek a kihallgatása egy óra hosszúra tartott.

I. Ferenc József hatvanéves jubileuma. Május elején fejedelmjárás léssen Bécsnek városában, a magyarok öreg királya, első Ferenc József ünnepli a népek fölött való uralkodásának hatvanadik évfordulóját. Európa összes fejedelmei részben személyesen, részben pedig képviselők útján megjelennek a hatvanéves jubileumon, melynek fényéből, ragyogásából egy-két sugár vetődik a lojalis magyar nemzetre is, melynek az uralkodó családhoz való hűsége számtalanszor bebizonyult . . . A magyar nép hódolattal ünnepli az agg uralkodó jubileumát, ha másként nem, legalább lelkében . . .

Bocskay-emléktábla. A szerencsi református templomban Bocskay-emléktáblát állítottak, amelyet április 20-án lepleztek le ünnepiesen, díszes közönség jelenlétében. Az ünnepi beszédet Radácsy György sárospataki teológiai tanár mondotta. Utána dr. Piskóthy Ferenc, löcsei királyi ügyész énekelte orgonakísérettel. Az emléktáblán, amelyet dr. Vitányi Bertalan készített, a következő felírás olvasható: „E szent hajlékban szervezkedtek hős elődeink Bocskay István vezérlete alatt a nemzeti és vallási szabadság védelmére 1605. április 17—20-ig. — Örök tisztelet nekünk!”

Vajda Ödön aranymiséje. Nagyszabású ünnepség keretében történt meg a cisztercita apátság székhelyén Zircen Vajda Ödön apát aranymiséje. Ez alkalmalattal az érdemes főpapot a király a főrendiház tagjává nevezte ki. Személyesen megjelentek az apát aranymiséjén Hornig Károly báró veszprémi és Csernoch János csanádi püspökök, a tanító szerzetes rendek, a bencések, premonstreiek, piaristák, valamint Veszprémvármegye világi papsága, törvényhatóságának, Veszprém és Zirc városainak küldöttsége és a zirci uradalom egész személyzete. Az aranymise után díszlakoma következett, amelyen meglehetősen felkőszöntök ünnepelték a tiszteletreméltó tudós főpásztort, aki megindító beszédében köszönte meg az ünneplést és arra kérte szerzetes-társait, hogy kövessék őt a hűség és a szerzetesi önmegtartóztatás útjain. A király az ünnepelthez a következő táviratot küldötte:

Őszinte örömmel üdvözlöm önt áldozásának félszázados évfordulója alkalmából és szívből kívánom, hogy a Gondviselés kegyelméből áldásdús tevékenységét az egyház és a haza érdekében még sok éven át folytathassa.

Ferenc József.

A pápa sajátkezű levelének magyar fordítása a következő:

Kedves fiunknak, Vajda Ödön zirci apátnak, aki papi életének ötvenedik esztendejét betöltötte, kegyelmünknek zálogául apostoli áldásunkat küldjük, kérve az Isten kegyelmét, hogy őt a legjobb egészségben, mint rendjének szeretett atyját és a szerzetesi élet mintaképét, főként az ifjuság javára sokáig megtartsa. Kelt a Vatikánban, 1908 március 1-én.

Szélvihar a délvidéken. Temesvár és Valkány között rettentő erejű szélvihar dühöngött kedden délutántól estéig s nemcsak távirópóznákat döntött ki százával, hanem egy tehervonatot föl is borított, a többi vonatot pedig néhány órai veszteglésre kényszerítette. A szélvihar a Tiszántúlról jött és 3 óra előtt kezdődött. Valkánynál, ahol legerősebb volt, 3 órakor fölborított egy tehervonatot, amely 21 kocsiból állt. A vonat nem egyszerre borult föl, hanem kocsinkint, amikor az egyes vagonok a vihar régiójába bejutottak. A tehervonatot főlzabarádítására segítővonatot küldtek Szegedről. Három óra ötvenhat perckor megérkezett Valkányra a 712-es számú budapesti személyvonat, de tovább nem mehetett, mert a gépész attól tartott, hogy fölborul a szélben. Meg kellett állítani hat óra ötvenhat perckor a 204-es számú gyorsvonatot és hét óra nyolc perckor a 730-as számú személyvonatot is, mert még ekkor is dühöngött a szélvihar. A megrekedt vonatok utasainak egy része átszállással éjjelután jutott el Szegedre. Az a vonat, amelynek hét órakor kellett Szegedre érkeznie, szintén éjjél után érkezett meg. Emberben nem esett kár.

Szökés a katonai fogházból. Simonidesz Ödön nagykanizsai honvédegyalozredbeli hadnagy a sikkasztás vádjá alatt vizsgálati fogságban ült a székesfehérvári honvédkerületi fogházban. A sikkasztó hadnagy, mint vizsgálati fogoly az irodában volt alkalmazva. A szökést szombaton reggel követte el oly módon, hogy a törzsfoglyár néhány percre kiment a szobából és a kardját bent hagyta; Simonidesz erre felkötötte a kardot s az örök között, akik tisztnek nézték, nyugodtan kiment a kaszárnyából és megszökött Székesfehérvárról.

Hitelszövetkezetek kongresszusa. Az Országos Központi Hitelszövetkezet e héten, április 23-án délután 10 órakor tartotta közgyűlését Budapesten, az OMGE. nagytermében. Ez alkalomból a megelőző napon, kedden délután 4 órakor ugyancsak az OMGE. nagytermében a hitelszövetkezetek küldöttei szövetségi kongresszusra gyűltek össze, amelyen a választmány jelentése, felolvasások és 20 választmányi tagválasztása kerül napirendre.

Végzetes husvétii öntözés. Székesfehérvárról jelentik: Az Ercsi községhez tartozó Felső-Bessenyő pusztán Rác Imre fiatal legény husvét hétfőjén a kútból a vödörrel vizet merített, hogy azzal leöntse a pusztai leányokat. Merítés közben Rác megcsuszott és a kutba zuhant. A körülötte levők azonnal segélyére siettek, azonban csak holtan tudták kihuzni.

Magyar ember halálos balesete Amerikában. Chicagoból írják: Az Indiana Ave-állomás közvetlen közelében kisíklott egy villamos kocs, amelyben körülbelül ötven utas volt. Ezek közül nyolc halálosan, húsz pedig súlyosabban megsérült. A halálosan sebesültek közül már kettő meghalt. Az egyik magyar ember volt és Dalmady Józsefnek hívták.

Villámcsapások áprilisban. Battonyáról jelentik, hogy ott kedden erős vihar volt s a villám agyonsújtotta Vidiczky gazdálkodót, amint ez a nagy viharban tanyájára hajtatott. Özvegyet és nyolc gyermeket hagyott hátra. Boriszlavból táviratozzák, hogy kedden este ott villámcsapás következtében a dr. Landes cég tulajdonát képező naifabányák Diunia tárnája kigyuladt és teljesen elpusztult. Valjon emberélet áldozatul esett-e a tűznek, azt az éj folyamán még nem lehetett megállapítani.

A balatoni népipar. A Balatoni Szövetség a múlt évben megkezdett és Somogy, Zala, Veszprém vármegye népipari termékeinek forgalomba hozatalát célzó tevékenységét ebben az évben fokozott arányokban folytatni. Már most végzi a gyűjtés munkáját, hogy mire a fürdőévad elkövetkezik, nagyszámú készítmény álljon rendelkezésére. Szépen himző, szövő asszonyok, lávafaragó fiúk, gyékényszövők, pásztorfaragványok készítéséhez értők egész télen át szorgalmasan dolgoztak, hogy a fürdővendégek kezébe magyaros izlésű, magyar kéz csinálta emlék-, ajándék- és használati tárgyakat lehessen adni.

Kenderkészítő telepek Torontálban. Az ipari növények fokozottabb mérvű termelésének felkarolása érdekében gazdasági egyesületek az újabb időben igen jelentős akciót fejtenek ki. Különösen a Torontál vármegyei gazdasági egyesület fáradozik azon, hogy a kendertermelés a vármegye egyes arra alkalmas helyein elterjedést nyerjen, e végből az egyesület a megye több községében mesterséges kenderáztatókat, — a kender kikészítéséhez alkalmas műszaki berendezéseket létesít. Legutóbb Pusztakenderesen, Torontál-Szécsányon, Jorgován-Klekken szervezték az érdekeltséget a kenderkiszítő telep érdekében s a földművelésügyi miniszter már el is készítette a műszaki berendezések terveit. Az udvarnoki kenderáztató telepet nagyszabású kendergyárrá fejleszti az egyesület.

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK • MAGYAK

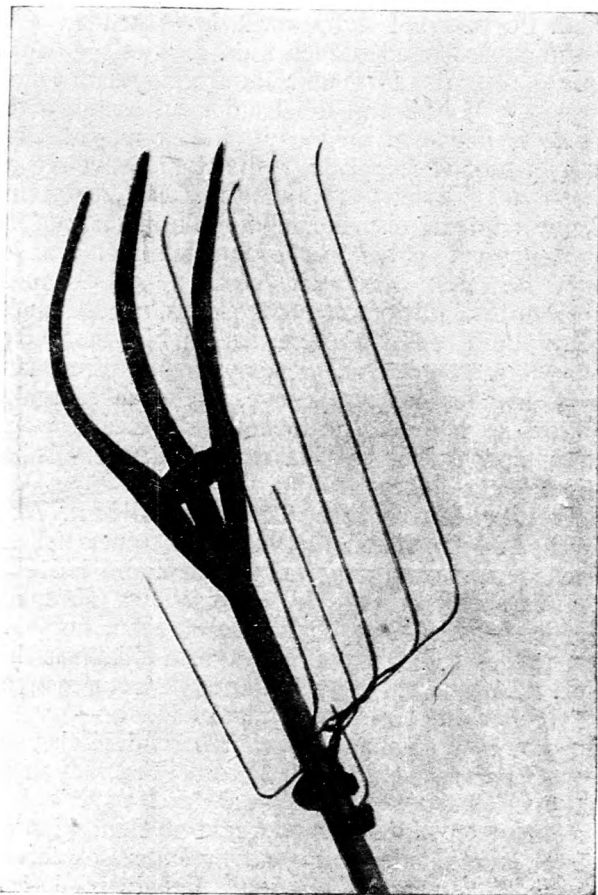
SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása

• GAZDASÁGI DOLGOK •

A Csósz-féle szénagyűjtő és rendfordító.

Az ideai tenyészállatvásáron a gazdasági gép- és eszköziállítás a múlt éviénél nagyobb volt. A zugózakatoló gépóriások között két szerény gazdasági eszközt is bemutatott a feltalálója, melyeket a gazdák meleg érdeklődéssel néztek és pár száz darab rendeléssel honoráltak. A Csósz-féle szénagyűjtő és rendfor-

A Csósz-féle szénagyűjtő.

dítónak ez vala az első szereplése. A szabadalomra bejelentett eszközök leírását az alábbiakban foglaljuk össze.

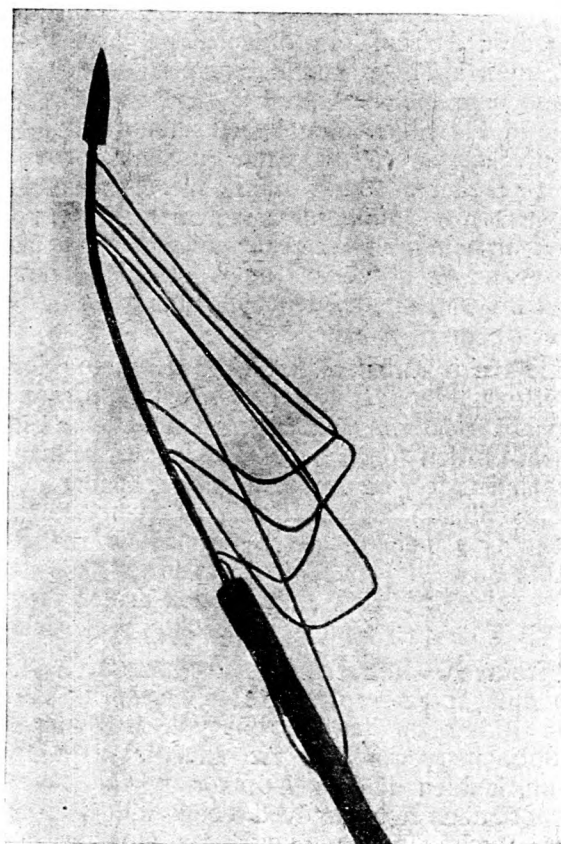
A Csósz-féle szénagyűjtő egy csavar segélyével bármely favillára ráerősíthető. A villán összegyűlt szénára a készülék egy rugó által nyomást gyakorol s lehetővé teszi, hogy kétszer-háromszor annyi szénát gyűjtsünk föl a villára, mert a készülék a széna széthullását, lefordulását meggátolja. A szénagyűjtő súlya mindössze félkiló. Az egyszerű és gyakorlatban is bevált eszköz ára 3 korona.

A Csósz-féle rendfordító nagy előnye abban áll, hogy a renden fekvő takarmányfélét egyszerű alátolás által megfordítja anélkül, hogy a rendet megszagatná.

Ezáltal a könnyed átfordítás által a bükköny vagy lucerna levélrésze, ami éppen értékesebb, nem törődik össze, nem hull le a száráról. Hogy mily nagy előny van ebben a síma művelésben a szénakészítésnél, azt éppen a gyakorlati gazdának fölösleges fejtegetni. Eltekintve ettől, a Csósz-féle rendfordító előnye még az is, hogy az egyszerű tolás által végezhető rendfordítás sokkal szaporább, kevés idő alatt több munka végezhető vele. Ára a rendfordítónak 4 korona.

A képekben is bemutatott eszközök oly egyszerűek, hogy azokról többet írni fölösleges. A gyártást a feltaláló egy pénzes társsal kezdte meg és bármely mennyiséget szállít. (Csósz József, Budapest, VII., Vörösmarty-utca 20.)

K-k.

A Csósz-féle rendfordító.

Olvasóinktól hozzánk beérkező közérdekű kérdésekre — a kérdés közlésével — itt adjuk meg a feleletet. Bármily irányú kérdésre vonatkozólag szerkesztőségünk mindenkor készséggel adja meg a szakszerű választ.

Közérdekű gazdasági kérdésekben a gazdasági rovat megfelelő helyén, másirányú dolgokban pedig a szerkesztői üzenetek rovatában válaszolunk.

Rovatvezető.

Montafuni szarvasmarha. *Kérdés.* A montafuni szarvasmarha nálunk könnyen meghonosul-e, kifejődik-e jól, milyen a tejelőképessége, igényes tájfajta-e, a tüdőbajoknak ellentállóbb-e a szimenthálnál s tinói jármozásra jók-e?

G. K.

A tavaszi képtárlatról.

Felelet. A borzderes szarvasmarha fajták kevésbé vannak elterjedve hazánkban, mint a pirostarkák, dacára annak, hogy különösen tejelőképeség tekintetében azokkal nemcsak hogy felveszik a versenyt, de rendszerint jobban is tejelnek. Valamennyinek, így a montafuninak is elég jó a honosulási képessége, testi tömeg tekintetében azonban rendszerint mögötte marad a pirostarkáknak s fejlődése sem oly gyors. Igényesnek egyáltalán nem mondható, a jobb tartást azonban nagyobb testi tömegével meghalálja. Tüdőbajok iránt nem fogékonyabb más szarvasmarhánál, de e tekintetben nem is a fogékonyság játszik legfontosabb szerepet, hanem a helyes tartás és ápolás Mennél kevésbé vannak kitéve az állatok a fertőzés lehetőségének, annál kevesebb lesz közöttük a montafuninál is a megbetegedés és ellenkezőleg. A montafuni beszerzésénél azonban figyelembe veendő az a körülmény is, hogy tenyészegyedei nem olyan keresettek, tehát kevésbé kelendők, mint a pirostarkák, amely körülmény talán vissza fog tartani bennünket borzderes tenyészanyag beszerzésétől. Ökrei különben elég jó és nagytestű igás anyagot szolgáltatnak.

—csy.

VEGYESEK.

Az éti burgonyáról. Az „idei burgonya“ jó ízének és külsejének egész télen át való megtartására Brühler uradalmi kertész a következő, kissé fáradságos, de kifizető eljárást ajánlja: A burgonyát a földből kissé korábban szedjük ki, oly időben, amikor még nem túlnagy és még finom héjjal bír és száraz pincében egy tisztára mosott száraz homokrétegbe rétegezve úgy rakjuk el, hogy a gumókat teljesen befedje a homok. Az első hónapokban a burgonyát minden 3 héten, később 14 naponként és minél közelebb jutunk a tavaszhoz, 8 naponként kiszedjük a homokból és a következő módon megmossuk azokat: Egy durvaszövésű hálóba, mint amilyenek pl. függőágyak, berakunk bizonyos mennyiségű burgonyát és egy vízzel telt dézsában addig himbáljuk ide-oda, míg a finomabb héjrészek leválnak és a burgonya megijult külsőt kap. Ha megszáradtak, ismét visszarakjuk azokat a homokba. Aki nagyobb tömegű burgonyát akar így eltartani, az átlukasztott pléhből készült, forgóval ellátott hengert készített magának, amelyet a vízben mozgat. Az így kezelt burgonyák mindig olyan külsejűek és színűek, mint a frissen szedett idei burgonya és különösen télen magasabb áron jövedelmezőleg adhatók el.

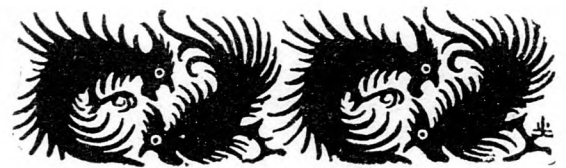
Juhok tőgygyuladása bárányozás után nálunk sem ritka s fertőző anyag idézvé fel, járványosan fellépő is lehet. Sok mindenféle kezelés felettén csekély eredménnyel jár s az anyák elpusztulása emiatt elég gyakori. Dammann, a hírneves német szakember, csak alapos fertőtlenítéstől vár hatást s azt ajánlja, hogy a kórnevező gombákat megsemmisítendő, minden tárgyat, mely azokkal fertőzve lehet, de sőt a kezelő emberek ruházatát is vessük erős fertőtlenítés alá. Tehát fertőtlenítsük a talajt, burkolatot, falakat, ajtókat, ablakokat, rácsokat, jászlatokat, itatókat s egyéb eszközöket is. Szóba jöhet még az élő állat bundájának egyik elléstől a másikig terjedő időben való tisztába hozása (mosása) is.

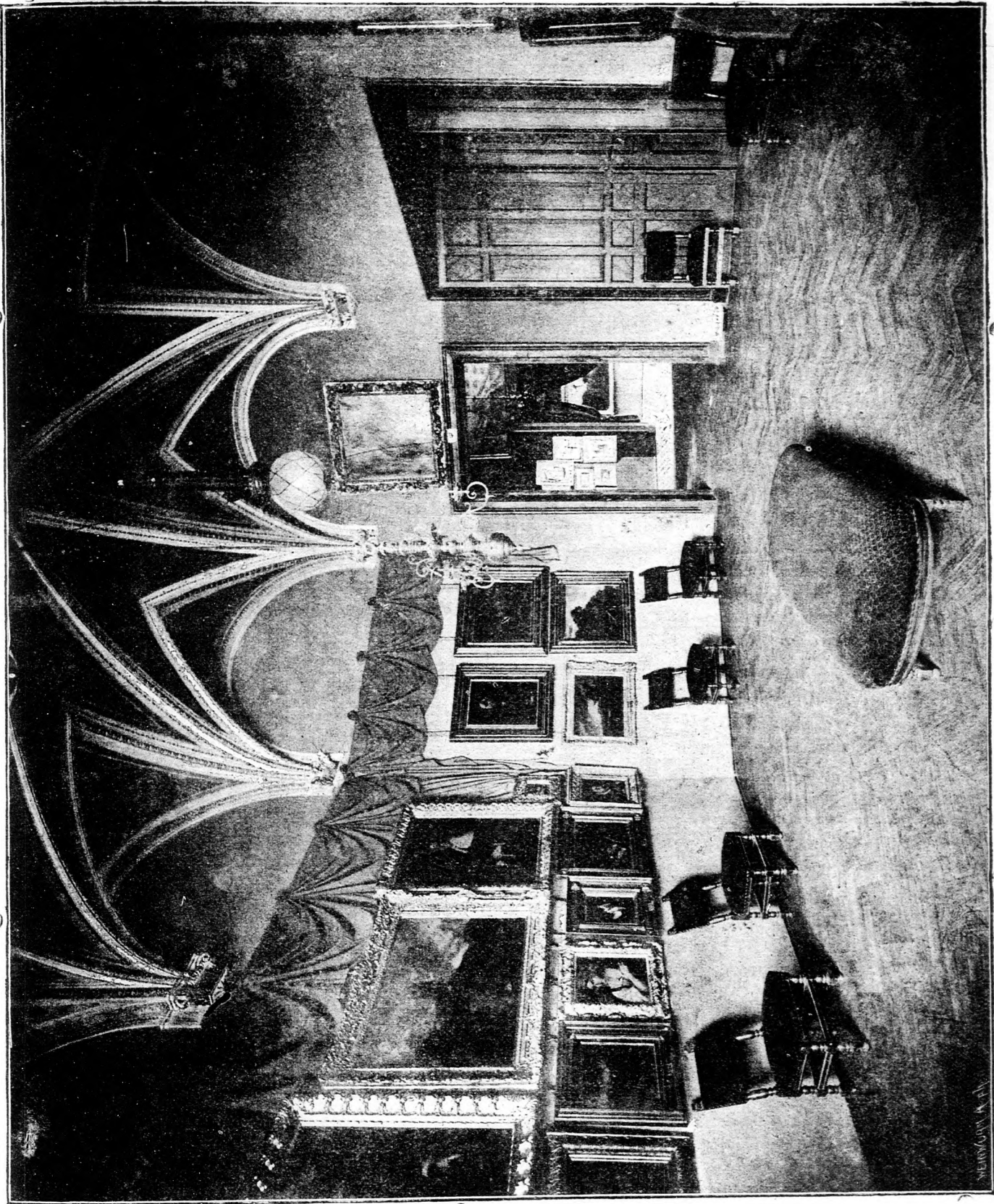
A talaj herefáradtsága. Általános a panasz, hogy az első évben szép hozamú herések a második évben megcsökkennek. Ennek az okát kétségtelenül a talaj alsó rétegeinek növényi táplálékban szegény állapotában kell keresnünk. A herefélék tudvalevőleg mélyen gyökerezők s emiatt esetleg már a második évben felélik a talaj mélyebb rétegeinek is a táplálóanyagait, különösen ha e rétegek ilyen táplálóanyagokban szegények. Meg is kísérlük azt, hogy a táplálóanyagokat mindenféle eszközzel a mélyre juttassák, de ezideig nem sok eredménnyel. Mindazáltal lehetetlen elvitatni, hogy a feltalajnak következetes ellátása kellő ásványi anyagokkal és a mély szántás és talajforgatás mégis biztosan hathat a talaj herefáradtságának orvoslására, mert idővel a táplálóanyagok jórészen mégis csak eljutnak a mélyebb rétegekbe s a növény által felvehetőkké válnak, illetőleg és tehát eképp a talaj ú. n. herefáradtságát orvosolják. Külföldön sok helyen általános volt a panasz utóbbi években a talaj herefáradtsága fölött, e panaszok azonban fokozatosan elnémultak azóta, amióta következetes és erőteljes trágyázást hajtottak végre kivált Thomas-salakkal, kainittal és mészszel s illetőleg mióta az altalajnak jobb trágyázásával igyekeznek a bajon segíteni és pedig maig oly eredménnyel, hogy a talaj herefáradtságáról már alig hall itt-ott az ember valamit.

A kotlási düh vagy láz, amely kívánatos tulajdonság bizonyos esetekben, oly kellemetlen és hátrányos más esetekben, pl. a tojáshozamra dolgozó tenyészetekben. Evvel a bajjal szemben szokásban van pl. a tyúknak hideg vízzel való leöntése, az eleség megvonása egészen az éhenhalásig, sötét, nedves pincezugba helyezés és egyéb állatkinzó, embertelen művelet, amivel annál inkább szakítani kellene, mivel egy egészen egyszerű és természetes módon is leküzdhető a tojáshozamra hátrányos ezen „láz“. E mód abban áll, hogy az ember a lázadó kotlót elhelyezi egy világos, nem tágas helyen, közepes takarmányt nyújtva neki s mellé tesz egy tüzes kakast. Az a maga feladatát teljesítve, csakhamar megtöri a „lázat“ s a tyúk a tojásadást folytatja.

M—k.

Nemzetközi nagy lóvásár Érsekújvárott. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület által a f. évben rendezendő XXVI-ik nemzetközi lóvásár Érsekújvárott (Budapest és Bécestől gyorsvonaton 2—3 órányi távolság) ismét május hó első vasárnap délutánján és az utána következő hétfőn, vagyis május hó 3-án délután és május hó 4-én fog megtartatni. — Ezen lóvásár Magyarországon a legjelentékenyebb és a legkeresettebb, melyet a tenyésztők és kereskedők egyaránt fölkeresnek. Főként a külföldi lókereskedők szokták az érsekújvári lóvásárt felkeresni. A múlt évben is 2000 drb különféle használatra való ló adatott el. Lakások és istállók az érsekújvári polgármesteri hivatalnál rendelkezhetők.

A tavaszi képtárlatról.

MULATTATÓ

Tisza partján.

Irta: Homok.

Az esthomály most valamivel korábban ereszkedik le, mert felhős az ég és tele van a levegő párával. Olyan pityergőre álló alkonyat van. Sírna is az ég, meg nem is... Mindazonáltal szomorú minden, még a megáradt folyam tükrén is sajátságos melancholia borong. Máskor, tiszta időben, a hídról lesugárzó lámpák fénye élénk sávokban mosolyog vissza, széttörve az apró hullámokon, sőt néha úgy tetszik, mintha tűz-oszlopok sisteregnének a szőkés folyóvízben, most azonban ezek is sápadtak, mint a holdnak kéteszínű világa.

Az ember nem érzi az esőt, ha azonban végigsimítja a kabátját, nedvesség tapad az ujjaira. Tehát szítál valami. Köd-e, eső-e, nem igen keressük, mert ez éppenséggel nem akadályoz abban, hogy ne gyönyörködjünk akár óraszámra a szép és változatos panorámában, mely itt a Tisza vizén, továbbá a két partján tárul élénk, hogy fogságba ejtse a lelkünket.

Némelyek kacagnának ezen. És nem tudnák megérteni, hogy mi szórakozást találunk mi, érzékeny lelkű együgyűek, a hajók, tutajok, füzések, vizimalmok és általában ama képek szemlélésében, melyek a látóhatár körvonalain belül esnek. Azt a bágyadt szomorúságot meg, mely ilyenkor mint a bánat ölel át mindent, éppenséggel meg se látná sok szem. Pedig mennyi hangulat, mennyi poézis van ebben, noha lassankint eltakar sok szép részletet és színt az egyre közeledő szürkület.

Mégis csak boldogok a tudatlanok...

Most még látjuk az órajársnyira levő falu vékony tornyát, mely úgy emelkedik a messzeségben levő fűzfaterdő mögül, mintha felnyuló büszke jegenyenyárfa lenne, azonban alig mulik egy-két perc, a torony eltűnik és helyette barnás fátyolon pihen a tekintetünk. Oda már eljutott az alkony kárpítja. Később a szélmalom mosódik el. A vitorlái, mint a levegőben álló nagy kereszt, áttörnek még valameddig az estszürkületen, de csakhamar ez elé is lelibben az estnek most már gyorsan szövődő takarója. Majd a partot szegélyező fűzfatorok olvadnak össze a kékes sötétséggel. Továbbá a gőzhajók és slegek. Eme vasóriások, melyeket az imént még tanulmányozott az ember. Mert kétségkívül érdekesek ezek az úgynevezett slegek. Eltemetett életeteket hordoznak magukkal kora tavasztól késő őszig. És rabszolgákat. A munka leláncolt rabjait. Azért hetykén, játékos hullámzással huzódnak a zakatoló büszke hajók után, mint uszályok a kacér asszonyok ruhái után, himbálódzván a víz tajtékos fodrai között.

Vízmenti vagy vizenjárt emberek, úgy vélem, ösmerik a hajó-slegeket. Nem a belső beosztást értem, hanem a sima, beszurkolt fedélzetet, mely nyáron forró, mintha tüzelnének alatta, és sikos, továbbá kénszagu.

Mi van vajjon itt?...

Sok minden. A sok minden között pedig egy kedves parányi hely, amit ha nézegetünk is, csak akkor veszünk észre, ha valaki megmutatja. Ez az udvar. Csodálatos!... Hajón udvar!... Sőt kert is benne. Még gondolatnak is szép. Egy fanyar, a kereskedelem örökös szolgálatában álló vasmonstrumon szinte hihetetlen. Az udvar azért bájos, mert itt nő fel a rabszolgák zsenge hajtása. A gyerek. S ha nézzük ezt a léckerítéssel elzárt helyet, lehetetlen, hogy el ne fogódjék a lelkünk. Továbbá szomorúság fogja el a szívünket, ha ezenközben áttör emlékezésünk ködén egy-egy kiseded tragédia, melyről csak halottunk egykor valamit, és nem olvastunk, mert az efféle csekélységekről az ujságok nem szoktak írni.

Valóban érdekes a sors munkája.

Rakosgatja az embereket, mint játékaikat skatulyánkint a gyermek s az egyiket ide teszi, a másikat máshova rendeli; egyiket eldobja a sarokba, a másikat valahová a szekrény tetejére, a hol baj nem érheti. Hát ime, így vagyunk az életben is. Az apró kicsi lelkek közül ide is lepottyant néhányat az élet, s mikor mászni kezd a hazátlan csöppség, akkor előkerülnek valahonnan a slepp gyomrából a léckerítések, melyek kalitkát alkotnak a mászó és gügyögésben levő jövevény körül és ezek bezárják három-négyesztendős koráig a gyermeket. Jaj neki, ha valaki elviszi a kerítés egyik részét. Vagy ha valamely óvatlan percben átmászik a kerítés tetején. Mert hiába, ez is olyan, mint a madár: szabadság után vágyik. Ilyenkor nem sok kell, egy perc csupán, a gyermeket hívja az ismeretlen világ, továbbá hangok jönnek föl alulról a hajóra, amiket ez ideig ő még nem figyelt meg, s ezek a hangok most oly szépek és mesébe valóak. Továbbá fényes ezüstpikkelyek ugrálnak a víztükrön, amit szintén jó lenne elkapni játékszerül. És üres lesz az udvar...

Az anya hívó szavára nincs aki válaszoljon. A barnabőrű csöppségnek pufók kis kezecskéje ki tudja hol markolja már a meg-megcsillanó vizet.

Ilyen tragédiák fűződnek ehhez a parányi helyhez, mégis oly szép ez a hely, oly kedves és megkapó...

Igy tűnnek el lassankint a távolabb eső tárgyak az esthomályban. És most már csak az egészen közellevők emelkednek ki sötét tónusukkal. A vízszélen, közvetlenül a homokpart mellett, tutaj van kicövekelve. Tíz,

tizenöt fenyőből áll az egész készség és három oláh ember van rajta. Ezek, úgy látszik, fenyőt ereszhetnek le felülről, valahonnan a máramarosi őserdőkből, s most elhelyezvén a szál fákat, várják a reggelt, hogy tovább mehessenek. A tutaj közepén gyékényvel bevont vesszősátor áll, a sátor előtt sárga agyagföld van rakásba gyurva. Ez a tűzhelyük. A föld kormos és pernyét fúj le róla a szél, ha föltámad. Mert pernye rendszerint akad, ha egyebütt nem, a repedésekben. A három ember a felsőmagyarországi rutének nyomorúságos viseletében van; vastag gyoicsban, amit most sárgás daróc főd be, továbbá bocskor a lábukon, a min fölül pokrócdarabok vannak az alsó lábszárakra szijazva. A derekukon pedig tűsző nehezedik. A rajtalevőjük zsiros, mint az ilyen vizenjáró, tutajonháló embereké szokott lenni. Furcsán hangzik ugyan, de ez a tisztaság okáért van. Zsiros ruhában ugyanis nem terem meg egykönnyen a fereg. Ezért szalonázzák be a hajukat is ezek az emberek, hogy szinte csöpög némelyikéről a zsír.

Kemény és háladatlan foglalkozás biz' ez. Ahogy sárgulni kezd tavasszal a víz, jeléül, hogy árad s a hegyek közül megindul a hó, tutajra rakják szegény móczok az erdő levágott hasábjait s azután rábizzák mindenüket, még az életüket is, a hullámos, széles és méltóságteljes folyóra, hogy vigye le őket messze, a szép napsugaras Alföldre; le, le az ország szívébe, a hol jobb ára van a fának s valamennyire megfizetik az örömtelen és csendes életű emberek nehéz munkáját. Mert valóban mi öröm színesítené be az ő életüket. A szerelem talán?... A szerelem rövid ideig tartó virág náluk, egy-kettőre elhervad a nyomorúságtól. A táj változó szépsége?... Róna, erdő, madárdal, illat, frissítő szellő, virág és más tüneményes szépsége a nagy természetnek?... Elfásult már ezektől is az ő lelkük. Legfőleg a vihart érzik, mely széttépni akarja a tutajt és hullámokat dobál a kunyhójukba.

A három ember közül kettő a kunyhó nyílásában ül, egy pedig a tűzhely mellett guggol és a szolgálóra akasztott bogrács alatt éleszi a rőzsetűzet. Főz. Vagy helyesebben: főzne; mert inkább füstöl a tűz, mintsem ég. A nedvesség elnyomja a lángját s az elfojtott tűz füstje mint alantjáró felhő úszik a lóp fölött. Fialat katona van még a lápon. Bajonettjával babrál s közben beszél hol az egyik emberrel, hol a másikkal. Bizonyára ez is ebből a nemzetségből való és olyan, mint a vadliba: akárhol van, akármerre viszik, kitekint a vízre, hogy nem-e jár erre vérbeli ismerős.

Mert ez az egyetlen boldogsága az ilyen szabadsághoz szokott rabembernek. Egy kézszorítás, egy-két szó arról a világról, amelytől most elszakadt és megint nyugodt egy-két hónapig a lelke.

A világosság csak néha lobban föl, aszerint, a mint erőre bír kapni az ázott vesszők tüze s ilyenkor erőteljesebben látszanak a nyers, viharedzett arcok vonásai.

Ennél a fénynél még egyebek is látszanak. Teszem azt, a fajszeretet. Az élet kohójában megtisztult színarany, amelyről sokat lehetne beszélni. És talán legtöbbet idehaza Magyarországon. Azonban, sajnos, nem

ránk, magyarokra vonatkozólag. Mert ezt mi itthon nem ösmerjük. Ez az érzés leginkább más, távoli éghajlat alatt szokott föléledni a lelkünkben. Ott is akkor, ha szükségbe jutottunk.

Továbbá a közös szenvedésekben és nyomorban felnőtt lelkek szoros együvértartózkodósága is megcsillan ebben az el-ellobbanó pirosságban. Mennyivel erősebben összeforrnak egymással azok az emberek, kik a jólétet és a vagyont csak hírből ösmerik!

Hiába, a szegénység a legjobb forrasztó anyag...

És itt villan meg az „egyenlőség“ jelszónak legnagyobb hazugsága is. Itt, ebben a fényben, amely halovány világosságot szór az üres, hideg és szellős kunyhóba, melynek sivársága és kietlen szegénysége akaratlanul elénk varázsolja a jólét otthonát, a nyolc, tizszobás lakást, zsufolásig megtömve a kényelem és pompa minden eszközével.

Egy tarka kép ez itt előttünk a vízszélen, melyet elnyel ugyan az est sötétsége, színeit azonban mégis megcsillogtatja a lassan éledő tűz világosságában...

Tovább fűződnének még elménkben a gondolatok, de hirtelen megzavarja valami. A gyár fütyül a tulsó oldalon. Hét óra. Robajjal, szinte törtetve jönnek ki az éhes munkások a kinyitott kapun. Az eleje pár perc múlva már dalra gyujt, jeléül, hogy ott csapong körülöttük az erő; az élet s az akarat!...

Husvéti szokások.

A husvéti szokásokat: a pirostojás osztogatást, locsolást, szenttűzétést állandóan művelték elődeink s lelkük úgy összeforrott velük, hogy nem is tudtak volna nélkülök husvétot ünnepelni. A mai nemzedéknek is kedvesek ezek a szokások, ámbár a legtöbb nem tudja, hogy ezeknek a szokásoknak az eredete tulajdonképpen pogány hagyományban gyökeredzik. A magyar pogányok hite a természetből vette imádásának tárgyait. Ezért játszik a magyar népszokásban és hitben minden, ami a természethez tartozik, olyan nagy szerepet,

A tűz, a víz és tojás — mind a három az erő és az élet jelképe, ezért elválaszthatatlan a feltámadás ünneptől. A szenttűzzel, amely Magyarország némely vidékén szokásos, a napnak kedveskedtek elődeink husvét vasárnapján. A tüzet még most sem szabad mással, mint egymáshoz dörzsölt fadarabbal meggyújtani (a vadak gyújtómódszere). Ezzel azt jelezték, hogy a napnak tiszteletére gyújtott tűznek újnak, tisztának és szűziesnek kell lenni. Ezt a szokást is híven követik az emberek, mert sok áldást és bőséges termést várnak tőle. Ha a tűznek füstje mélyen leszáll a szántóföldekre, dús lesz az aratás — tartja a köznép. A hamut gondosan összegyűjtik és szétszórják azokra a földekre, amelyeket a szenttűz füstje nem érinthetett, hogy termőbbé tegyék vele.

A szenttűzet nemcsak Magyarországon, de Francia-, Bajor- és Németországban is meggyújtják husvétkor. A víznek is nagy jelentősége van a husvéti szokásban. Sok helyütt az a hit van elterjedve, hogy husvét éjjelen a patakából, vagy folyóból merített víznek különös gyógyító és szépítő hatása van. Némely vidéken husvétvasárnap éjjelen tömegestől mennek a leányok a víz partjára; de csak akkor van a víznek varázserője, ha nem szólnak és nem nevetnek a merítésekor. A legények aztán erős próbára teszik a fiatal leányok tartóz-

kodó képességét, mert utánuk mennek és mindenféle huncutsággal nevetésre vagy szólásra akarják őket csábítani.

A piros tojás Magyarországon a szerelem jele. A legény meg a leány szépen festett tojással kedveskedik szíve választottjának, amelyre aztán szépen ráhímezi kedvese nevét és körülcífrázza nefejejtssel, rozmaringgal. Oroszországban is, ahol a husvétot a legnagyobb ünneppel tartják meg, szokásos a piros tojás ajándékozása. A megajándékozott csókkal köszöni meg a tojást. Ezt a csókot megtagadni nem szabad, mert a legnagyobb bünt követné el.

A husvét tojással mindenféle játékok is össze vannak kötve. Így Németországban husvét hétfőjén nagy kosár szentelt tojást hordanak a faluban körül s minden házaspár udvarába bemennek, ahol verseket szavalva, szent énekeket zengve üdvözlők az új házasságokat, végül megkínálják a szentelt tojással. A fiatal asszony kivesz két darabot s a férj borral, meg aprópénzzel viszonozza az ajándékot.

Felsőmagyarországon azt tartják, hogy aki husvét vasárnapján éhgyomorral megeszik egy szentelt tojást, annak az egész éven át nem fog a torka fájni. Ha megkérdeznők az embereket, hogy miért követik mind ezen szokásokat, a legtöbbször bizonyára ezt feleli:

— Mert ilyen a szokás és a nagyapám is ezt csinálta!

És igaza van, mert éppen azok a szokások a legértékesebbek és legkedveltebbek, amelyek régmúlt idők-ből maradtak ránk.

KÉPEINKHEZ.

Képtárlatok. A magyar festőművészetnek világszerte hírt, nevet szerzett *Munkácsy Mihály*, akinek nyomdokában egész sereg tehetséges magyar festő munkálja a magyar festőművészetet. Budapesten évente ősszel és tavasszal, időnként pedig a vidéki nagyobb gócpontokban is rendeznek műtárlatokat. Mai két képünkön ilyen műtárlatok képekkel díszített teremt mutatjuk be.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“-ban megjelent képek lemezeit (kliséket) olcsón kölcsön adja, esetleg eladja a „FÜGGETLEN UJSÁG“ kiadóhivatala, BUDAPEST. IX. KERÜLET, ÜLLŐI UT 25. SZÁM.

Élelmi cikkek nagybani árai a központi vásárcsarnokban.

Magyar Gazdák Értékesítő Szövetkezete jelentése 1908. április 12.

Budapesti Központi Vásárcsarnok árai.

Husneműek: marhahus 1:24—1:40 K., helybeli borjúhús 1:08—1:24 K., sertéshús 1:44—1:46 K., szalonna füstölt 1:28—1:40 K., szalonna, olvasztani való 1:20—1:30 K., hárj 1:36—1:40 K., sertésszir 1:40—1:44 K. — **Füstölthús:** (vidéki) kg.-ja 1:40—1:60 K., hazai sonka 1:80—2.— K., szalámi 3:20—3:60 K.

Baromfifélék: —.—.— K., rántani való csirke 1:60—3:20 K., sütni való csirke 3:20—4.— K., kacsza, hizott 14.——20.— K., lud, hizott 14.——20.— K., pulyka, hizott —.—.— K. páronkint. Vágott hizott liba 1:30—1:50 K., vágott hizott kappan, kacsza és pulyka 1:20—1:60 K. kg.-ként.

Budapesti piaci árak.

Gabona. (Arak métermázsánként értendők). Buza 21:80—21:90 K. Rózsa 18:20 K-tól 18:40 K-ig. Árpa 13:20 K-tól 13:40 K-ig, jobb minőségű K-tól — K-ig. Zab 14:40—15.— K. Tengeri 12:60—.— K. **Teavaj:** (centrifugált) 2:80—3:10 K., főzővaj 1:80—2:20 K. kg.-ként. Tehénturó kg.-ja 30—40 fillér.

Tojás: bácskai 77.——78.— K., erdélyi apróbb áru —.—.— K. ládánként (1440 db). Apadt —.—.— K., meszes —.—.— K.

Zöldségfélék: Burgonya (vagonárú) sárga 4:60—6.— K., rózsa út 5.——6.— K., 100 mm.-ként. Hagyma 50 kg.-os zsákokban zsákkal együtt —.—.— K., mm.ként.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	
K.	32.40	32.—	31.60	31.20	30.60	30.20	29.40	28.20	—

Takarmányvásár. Réti széna 7:20—8:20, muhar 8:30—9.— zsupszalma 6.——6:40, alomszalma —.—.—.

A „FÜGGETLEN UJSÁG“ szerkesztésére felügyel:
Rubinek Gyula,
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója.

Legjobb és legolcsóbb

gazdasági takaréktűzhely

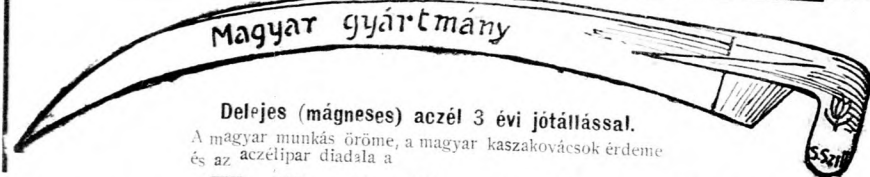
Munkácsy-féle szabad. és a nm. földmivélsügyi ministerium által 600 koronás első díjjal kitüntetett takaréktűzhely. Megrendelhető

Lossinszky Imre

okl. gépészmérnök műszaki irodája

Budapest, V., Lipót-körut 7. sz.

Magyar gyártmány

Delejes (mágneses) aczél 3 évi jótállással.

A magyar munkás öröme, a magyar kaszkovácsok érdeme és az aczélipar diádja a

„Tulipán“ védjegyű kasza.

a kerek nagy világon. — Tegyük egy próbarendelést és adjuk kézzel-kézre ezen értékes szerszámot, melyben jegyű kaszával napokig lehet egyszeri kálapálással kaszálni. Naponkint 2—3-szori fenés elegendő. Minden „Tulipán“-jegyű kaszáért jótállás vállalatik s meg nem felelő díjmentesen lesz új kaszával kicserélve. A „Tulipán“-jegyű kasza kipróbálva, kikalapálva lesz elszállítva! — A „Tulipán“-kasza táblája vékony, repke, könnyű, a háta erős és az orma rendes kaszás ember kezéhez van állítva, nem kell kovácskézre adni, munkára kész! **Arjegyzéket ezen hírneves kaszákról ingyen és bérmentve küld: Sohr „Tulipán“-kasza szállítási telepe Somogy-Szill 85.**

Mindenki kérjen árjegyzéket egy levelezőlapon

Öntözd a virágot, mert elszárad,]

Védd a magyar ipart, majd feltámad!

Pártoljuk és terjeszszük hazánk iparát!

Alfa-Separator Részv.-Társaság

BUDAPESTEN

VI., ker., LOMB-UTCZA II. szám. ☞

Tejgazdasági gépgyár

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.

Tejszövetkezetek és telepek berendezése.

Arjegyzékek, tervek és költségvetések díjmentesen.

Ujdonság! Az 1908. évi mintájú Alfa-Separatorok a jelenkor legtökéletesebb fölözögépei. Nagy és kiváló munkabírás mellett bámulatos könnyen járnak.

Több mint 500,000 Alfa Laval Separator az egész világon.

ÓRIÁSI PEKINGI KACSA

és aranyhárga Orpingtonyuk tenyésztőjás

rendelhető

Fedák Istvánnál **Keczerpálvágásán**
Sárosmegye.

■■■■■■■■

Arjegyzék ingyen.

■■■■■■■■

1908.

Hatodik évfolyam.

1908.

Egy állatkedvelő sem nélkülözheti a legolcsóbb és legjobb baromfi- és házinyultenyésztési **heti képes** szaklapot, a

„BAROMFITENYÉSZTÉS“-t,

mely a gazdasági és sportbaromfi-, éneklő- és diszmadár-, galamb- és házinyultenyésztési és értékesítési kérdéseket a legteljesebben felkarolja és tárgyalja.

Főszerkesztő

HREBLAY EMIL

állattenyésztési felügyelő.

Földbirtokosok, bérlők, gazdatisztek, kisgazdák, iparosok és magánzók egyaránt haszonnal és élvezettel olvashatják a „Baromfitenyésztés“-t, a magyar baromfitenyésztési ügy igaz barátját. — Előfizetési ára: **Egy évre 10 K, félévre 5 K.** A „Baromfitenyésztés“ hetenként szép képeket közöl. Levélzsekrényében minden kérdésre megbízhatóan és pontosan válaszol. A „Baromfitenyésztés“ olcsóságával (egész évre 10 K, félévre 5 K) a szerényebb és legkényesebb igényeket is kielégíti. — Előfizetési pénzek e cím alatt: **„Baromfitenyésztés“ szerkesztőségének, Budapest-Rákospalota, V. utca 3. sz. küldendők.** Ezen heti képes szaklapot a szerkesztőség mindenkinek, aki levelezőlapon hozzá fordul, 3 héten át ingyen és bérmentve küldi mutatónak, mert a szerkesztő azt akarja, hogy e házilag készült lapot minden tenyésztő megismerje. A ki a „Baromfitenyésztés“-re egy évre 10 koronával egyszerre már most előfizet, az ezen évben teljesen ingyen kapja a lapot.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, Üllői-ut 25.

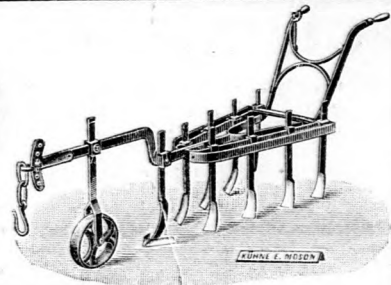
Kühne E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyára :: :: **Mosonban**

elismert gondos kivitelben szállit: mindennemű egysoros kapálóeszközöket,

Columbia kultivátorokat, Herrmann-kapálókat, Laass-rendszerű többsoros kapológépeket, Burgonyamivelőgépeket, Szénagereblyéket, „Osborne“ kévekötő- és marokrakó arató- és fűkaszaló-gépeket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

Felhívjuk a t. c. gazdaközönség figyelmét

a budapesti

gyapju-aukeziókra

melyek idei első sorozata folyó évi július hó 15-én veszi kezdetét.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest Dunaparti teherpályaudvar“ czimzett gyapju-küldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Áruosztály — Gyapjuárverések
Nádor-utca 12. sz.

KURCZ LIPÓT ÉS TÁRSA

photozinkografiai műintézete

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 13.

KÉSZIT: mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

CLICHÉKET

Chemigrafia, chromotypia, photo-(auto)-typia, fametszet stb. útján. Térképek, tervezetek, alaprajzok photolithografailag legszebben, legolcsóbban sokszorosíthatnak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

Gazdak Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával	-----	1.970.340.— kor.
Tartalékok	-----	764.780.16 kor.
	Összesen	2.735.104.16 kor.

1901. évi fölösleg	-----	90.349.— kor.
1902. évi fölösleg	-----	59.782.26 kor.
1903. évi fölösleg	-----	109.831.73 kor.
1904. évi fölösleg	-----	79.438.23 kor.
1905. évi fölösleg	-----	61.730.60 kor.
1906. évi fölösleg	-----	89.243.65 kor.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módzatok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegét 61 egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-3%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek. Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál

az igazgatóság.

29766—I. B.—1.—1908. sz.

Fenyőhaszonfa-eladás 3 évre termelt állapotban.

A beszercebányai m. kir. erdőigazgatóság tanácstermében folyó évi június hó 15-én délelőtt 10 órakor a karámi és dobrócsi m. kir. erdőgondnokságokban az 1908. évtől kezdve (3 három) éven át a kincstár részéről termelendő és a fűrészrakodókon átadandó évenként mintegy 46,000 köbméter legfőképpen lucz- és jegenyefenyő, de e mellett juhar, kőris és szil haszonfa eladása iránt nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Kikiáltási árak a következők:

a) A fenyőfélénél:

1. Erdei lécz 5—8 cm. alsó átmérővel dbonkint K —.30
2. Vékony rúd 12 cm.-ig terjedő középátmérővel folyóméterenkint —.10
3. Haszonfa 12—19 cm. középátmérőig köbm.-kint „ 10.—
4. „ 20—28 „ „ „ „ 14.—
5. „ 29 és több cm. „ „ „ 17.50

b) Juhar-, kőris- és szilfánál:

1. Haszonfa 21—34 cm. középátmérőig köbm.-kint K —.18
2. „ 34 és több cm. „ „ „ 23.50

Bánatpénz 32,500 korona.

Ezen vétellel a zólyomjánosi gőzfűrész és tartozékainak bérelte kapcsolatos, melyért 8000 korona évi bér fizetendő.

Az árverési általános és részletes szerződési feltételek a beszercebányai m. kir. erdőigazgatóságnál és a m. kir. földmívelésügyi miniszterium I. B. főosztályában (Budapest, V., Zoltán-utca 16.) folyó évi április hó 15-től kezdve megtekinthetők, ahol egyben ajánlati űrlap és boríték is szerezhető.

Budapesten, 1908. évi április hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter.

34488, V—1. szám.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A Tiszatorok és Zimony közötti Dunaszakaszc szurduki részén az 1908. évben végrehajtandó és 2220 m³ földmunkából, 18,000 m³ rostált kötőrmelék, 17,700 m³ II. oszt. és 9100 m³ I. oszt. kő szállításából és beépítéséből álló munkálatok vállalatba adása céljából f. évi május hó 7-én déli 12 órakor a m. kir. földmívelésügyi miniszterium I. emeleti tanácstermében nyilvános zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A tervek, továbbá a kötetendő szerződés tervezete és az annak kiegészítő részét képező általános és részletes feltételek, valamint az ajánlati feltételek az újvidéki m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők s ugyanott szerezhető meg az ajánlati minta is.

Az ajánlatok — melyeket az ajánlati feltételek szerint és az előírt minta használatával kell kiállítani — a fentjelzett nap délelőtt 11¹/₂ órájáig a m. kir. földmívelésügyi miniszterium házipénztáránál nyújtandók be.

Budapest, 1908. évi április 13-án.

M. kir. földmiv. miniszter.